

Индикатор на месеца

Какво се случва с инфлацията?

Какво се случва с инфлацията?

Три години на дефлация бяха последвани от два месеца със силно ускоряване на ръста на потребителските цени¹ до средно 1.5% на годишна база. Това показват данните на Националния статистически институт (НСИ) за януари и февруари 2017 г. Какво обаче стои зад значителните колебания в индекса на потребителските цени, който преди по-малко от година показваше дефлация от порядъка на 2%?

Графика: **Основният индекс на потребителските цени и базисната инфлация се движат в различни посоки в началото на 2017 г.**



Източник: Национален статистически институт, УниКредит Булбанк

Ключова роля за преобръщането на динамиката на общия ценови индекс има компонентът на хранителните продукти. През януари той отчете най-голямото си месечно повишение от близо десетилетие, нараствайки с 3.5% спрямо декември 2016 г. В голяма степен това се дължи на непреработените храни, като при зеленчуците повишението на месечна база надминава 20% в началото на годината. Докато поскъпването на сезонната продукция е очаквано в зимните месеци, то през тази година станахме свидетели на значителното усилване на този ефект поради тежките климатични условия. Ето защо, очакваме в голяма степен, цените на тези продукти да претърпят корекция през следващите месеци, което ще допринесе и за успокояване на потребителската инфлация на по-ниски нива.

¹ Наблюдението е върху Индекса на потребителските цени (ИПЦ)

Както и в годините на спад на потребителските цени значима роля за движението на общото ценово равнище имат цените на горивата на дребно. Именно през този канал в българската икономика се пренасят непосредствените ефекти от динамиката на глобалните пазари на суров петрол. А в началото на 2017 г. те отчетоха едно от най-големите увеличения на цените през последните десетилетия. През януари и февруари, суровият петрол сорт Brent, който се приема за отправна точка за глобалния пазар на горива, се търгуваше на нива, които са близо два пъти над най-ниските стойности достигнати преди година. Тази динамика се прехвърли, макар и с малко закъснение и в по-умерен мащаб и на местния пазар на горива на дребно², който отчита повишение от 13% на годишна база. Прогнозите на УниКредит Груп са тези увеличения да се изчерпат през първото тримесечие на годината и цените за барел Brent да се стабилизируют на нивата, преобладаващи през първите месеци на 2017 г. По-интересна изглежда динамиката на т.нар. „базисни цени“. Това са цените на тези групи от стоки и услуги, които не включват непостоянните категории като храните и енергийните суровини. Както показват и данните от началото на годината именно там може да се наблюдават значителни изменения в една или друга посока. Показателно е, че базисните цени продължават да се намират в отрицателна територия, като даже се наблюдава минимално задълбочаване на дефлацията през последните месеци (до -0.6% за януари и февруари 2017 г.). В голяма степен това е свързано с динамиката на цените в сферата на съобщенията, които ще продължат да тежат на индикатора и през 2017 г. Подобно движение може да се наблюдава и при други категории с по-малко значение, като жилищното обзавеждане и облеклата, но съвкупният им ефект е достатъчен, за да задържи базисните цени в дефлационна територия. Продължаващата дефлация при този индикатор е симптом за икономика, която все още функционира под пълния си потенциал. Това заключение се подкрепя и от данните за пазара на труда, където е наличен значителен свободен трудов ресурс, който има желание да намери заетост.

Докато еднократни фактори ще продължат да бутат инфлацията на горе, то не очакваме това да доведе до нови резки движения и значително ускоряване на промяната на индекса. С изчерпването на подкрепата от еднократни и сезонни фактори инфлацията ще се успокои и стабилизира на близки до сегашните нива, като преди това е възможно в отделни месеци да отчете и по-високи стойности. Прогнозата ни за следващата година е за малко по-висок темп на инфлация, като едва в края на 2018 г. очакваме да станем свидетели на устойчива промяна в потребителските цени от над 2% на годишна база. На фундаментално ниво това се обуславя от постепенното доближаване на икономиката до потенциала ѝ и завръщане на базисните цени в положителна територия.

За серията „Индикатор на месеца“

„Индикатор на месеца“ е нова инициатива на икономистите на УниКредит Булбанк от началото на 2017 г. Всеки месец те ще избират най-значимия според тях показател за актуалната икономическа обстановка и ще представят анализ за неговата динамика и влияние. Екипът „Икономически проучвания“ на УниКредит Булбанк е три пъти носител на приза за най-точна прогноза от международния доставчик на икономически анализи и прогнози Consensus Economics. През 2015 г. в конкуренция с редица местни и международни частни анализаторски звена, наградата им беше присъдена за точността на прогнозите за растежа на икономиката (БВП) и за индекса на потребителските цени (ИПЦ).

² Измерен чрез динамиката на компонента на горивата и смазочните материали за леки транспортни средства в кошницата от стоки и услуги, използвана от НСИ за пресмятането на ИПЦ.